

تعیین برخی عوامل موثر بر عملکرد تولیدمثل در یک گله گاو هلشتاین در استان البرز

داود سالاریه ۱، سعید خلیج زاده ۲، جعفر یدی ۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم دام و طیور گرایش فیزیولوژی، دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی ساوه

۲- عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی ساوه

۳- عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی ساوه

نویسنده مسئول: داود سالاریه (Davood.Salariye@gmail.com)

چکیده

برای تعیین عملکرد تولیدمثل در گاوهای شیری در یک واحد گاوداری در استان البرز معیاری مانند صفات تولیدمثلی اعم از روزهای باز، فاصله گوساله‌زایی، تعداد تلقیح به ازای هر آبستنی در نظر گرفته شد، و فاکتورهای مؤثر روی این صفات شامل، فصل و سال، میزان تولیدشیر، سن گاو، وضعیت زایش دوره شیردهی مورد توجه قرار گرفت، ۱۶۳۴۸ داده از سال ۱۳۶۷ الی ۱۳۸۸ در این تحقیق استفاده شد، که فصل و سال زایش دوره شیردهی، وضعیت زایش، میزان شیرتولیدی اثر معنی‌داری بر صفات تولیدمثل داشت ($p < 0.05$). عملکرد تولیدمثل در زمستان نسبت به سایر فصول بخصوص تابستان به طور معنی‌داری پائین بود. دوره شیردهی اول و ششم به طور معنی‌داری افت عملکرد تولیدمثلی را نشان داد ($p < 0.05$).
واژه‌های کلیدی: گاو هلشتاین - عملکرد تولیدمثل - استان البرز.

مقدمه

شناخت و تعیین اثر عوامل مختلف مؤثر بر تولید مثل در گاوداریها برای افزایش بازدهی آن در حال حاضر از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد (۱). به تعویق افتادن آبستنی در دوره پس از زایش به ازای هر روز تأخیر در آغاز آبستنی بعدی ۲ تا ۳ دلار ضرر اقتصادی بر گله وارد می‌کند (۳). عملکرد تولیدمثل در گاوهای شیری همسطح با عملکرد تولیدشیر از نظر اقتصادی دارای ارزش است در گذشته بهبود وضعیت گله براساس افزایش تولید شیر صورت گرفته است که تحقیقات کنونی نشان داد کاهش عملکرد تولیدمثل در گله‌های پرتولید را در پی دارد (۱). صفات تولید مثلی از قبیل فاصله گوساله‌زایی، تعداد روزهای باز و روزهای خشکی معیارهای مناسبی برای ارزیابی عملکرد تولید مثل می‌باشند و از عوامل مؤثر بر این صفات می‌توان به سال و فصل زایش، میزان تولید شیر ۳۰۵ روز، درصد چربی شیر، میزان چربی تولیدی، دوره‌های شیردهی و سن زایش را نام برد. در گاوهای پرتولید پس از زایش معمولاً بدلیل عدم تأمین احتیاجات دام از مواد خوراکی دچار توازن منفی انرژی می‌شود. بر اثر کمبود شدید انرژی آزاد شدن پالسی هورمون لوتیوتروپیک متوقف می‌شود. تنش حرارتی سبب کاهش مصرف ماده خشک مصرفی می‌شود و توازن منفی انرژی را افزایش می‌دهد، وجود گلوکز پایین در خون افت غلظت انسولین و در نتیجه کاهش رشد و توسعه فولیکول می‌شود (۵). شناخت و تعیین اثر عوامل مختلف مؤثر بر عملکرد تولیدمثل در گاوداریها برای افزایش عملکرد تولید مثل در حال حاضر از اهمیت خاصی برخوردار است لذا باتوجه به اهمیت بالای تولید مثل و بازدهی آن باید اذعان نمود که هرچه بازدهی تولید مثل بالاتر باشد، قطعاً تعداد گوساله‌های متولد شده بیشتر، و سوددهی نیز به تبع آن افزایش خواهد یافت. این تحقیق به بررسی عوامل مؤثر بر صفات تولید مثل در یکی از گاوداری‌های استان البرز پرداخته است.